

תקציר

זכויות וחשיבה מונעת בהחלטות ציבוריות

השפעת המעורבות למודעות זכויות לצד חשיבה מונעת על הכרעות מדיניות

הכרעת מדיניות צריכה להביא בחשבון שיקולים שונים בדרגות חשיבות שונות. עבודה זו, מתמקדת בדילמה המערבת שני שיקולים – "זכות" אל מול "אינטרס ציבורי".

מבחינה ציבורית לנורמות משפטיות יש השפעה על עיצוב דעת קהל. תימוכין לכך ניתן למצוא במסגרת תיאוריית המסגור המתייחסת לדרך שבה מעוצבת דעת קהל. כמו כן, תיאוריית החשיבה המונעת בתחום קבלת ההחלטות (Motivated Reasoning או Motivated Cognition) מלמדת שתהליך קבלת ההחלטות מתבצע כך שהחלטה מתקבלת אצל אדם כבר בשלבים מוקדמים של החשיפה למידע, במסגרת ההעדפות והאמונות האפריוריות שלו, וחלק משמעותי בתהליך העיבוד מופנה לחיפוש ההצדקות לאותה החלטה ראשונית.

עבודה זו בודקת את ההשפעה של המודעות לקיומה של זכות בסיטואציות בהן ישנם שיקולים מתחרים בקרב אזרחים וכיצד מודעות זו מתנהגת לצד ההשפעה של האידיאולוגיה של הנשאלים על קבלת ההחלטה.

המסקנה המעניינת שהעלו תוצאות הניסוי היא שהגברת המודעות לקיומה של זכות גרמה עלייה במידת ההגנה על זכויות. עם זאת, עלייה זו מוגבלת למקרים שבהם ההגנה על הזכות עולה בקנה אחד עם מידת התמיכה של הנשאל בנושא ההפגנה – כלומר, עם השקפותיו האידיאולוגיות. במקרים בהם ההגנה על הזכות לא הלמה את עמדותיו של הנשאל, לא ניתן היה להצביע על השפעה כלשהי של המודעות לזכות על ההחלטה.